

ДОВІДКА

про творчий внесок у цикл наукових праць «Населення Гетьманщини XVIII ст.: соціально-демографічна історія» претендента на здобуття премії Президента України для молодих вчених 2017 року Сердюка І.О.

Сердюк Ігор Олександрович, кандидат історичних наук, доцент, докторант кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка є одноосібним автором циклу наукових праць «Населення Гетьманщини XVIII ст.: соціально-демографічна історія», висунутого на здобуття премії Президента України для молодих вчених 2017 року.

І.О. Сердюком вперше у вітчизняній історичній науці на основі міждисциплінарного, мікроісторичного та історико-антропологічного підходів і демографічних методик здійснена комплексна соціальна характеристика населення Гетьманщини XVIII ст. Для цього вивчено кращі напрацювання світової історичної науки, підібрано найбільш актуальні дослідницькі методики, котрі адаптовано до особливостей вітчизняної джерельної бази.

І.О. Сердюк, провівши значну евристичну роботу в архівосховищах країни, опрацював великий масив різноманітної документації, котра стала джерельним підґрунтям циклу наукових праць. Більшість цих документів XVIII ст. вперше введені до наукового обігу.

І.О. Сердюк дослідив населення окресленого регіону, як макроструктуру, котра складається з окремих мікрогруп. Визначив особливості функціонування окремих суспільних груп виокремлених за становою (козаки, купці, міщани, посполиті), професійною (ремісники, жебраки, школярі), віковою (діти, дорослі, літні особи) ознаками.

І.О. Сердюк вперше у вітчизняній науці проаналізував особливості сприймання дитинства, активного віку та старості в населенні. Подав власну спробу періодизації життєвого циклу населення, розглянув процеси соціалізації та набуття соціального капіталу представниками різних спільнот.

І.О. Сердюком з'ясовано особливості соціальної та демографічної поведінки окремих осіб. Визначено відмінності індивідуальних життєвих стратегій представників різних груп тогочасного соціуму. Виокремлено ті складові соціального життя та демографічної поведінки населення Гетьманщини, котрі зазнали найбільших змін унаслідок трансформаційних процесів XVIII ст., і ті, що залишалися під впливом «давніх» річпосполитських традицій.

І.О. Сердюком доведено, що населенню Гетьманщини були притаманні ознаки традиційного домодерного аграрного суспільства. Його цінності, родинне життя, життєві стратегії важко піддавалися інкорпоративним заходам Російської імперії. На основі порівняння обчислених історико-демографічних коефіцієнтів з аналогічними для населення Європи встановлено, що за рядом найважливіших параметрів (шлюбний вік,

кількість дітей, статево-вікова структура населення) суспільство Гетьманщини було значно ближчим до населення Центральної та Західної Європи, аніж Центральної Росії. У цьому сенсі отримані результати є дуже важливими для розвінчання ідеологеми про «спільне коріння» українського та російського народів. Навіть у XVIII ст. між ними було більше відмінного.

На основі праць наукового циклу І.О. Сердюк розробив авторські навчальні курси «Родина і шлюб в історії України» та «Історична демографія Гетьманщини». Курси успішно апробовані в навчальному процесі студентів-істориків ПНПУ імені В.Г. Короленка. Також у 2014 р. відповідний курс читався студентам гуманітарного факультету Національного університету «Києво-Могилянська академія», де Сердюк І.О. працював на посаді запрошеного викладача.

Високий науковий досягнень претендента підтверджують його дослідницькі стажування (за темою циклу праць) у Варшавському університеті (2014, 2016 рр.). Важливо, що частина досліджень виконано за кошти міжнародних грантодавців – Міжнародної асоціації гуманітаріїв (грант на 2010-11 рр.), Наукового товариства імені Шевченка в Америці (гранти на 2014-15 та 2016 рр.). Така грантова підтримка свідчить про значний резонанс і міжнародне визнання наукових здобутків Сердюка І.О.

Конкретний творчий внесок Сердюка І.О. у цикл наукових праць складають 53 публікації, з них 1 одноосібна монографія, 2 монографії у співавторстві, 50 статей (з них 24 статті – у центральних та фахових наукових виданнях України, 7 – у закордонних фахових виданнях, 6 – у матеріалах закордонних наукових конференцій, 13 – у матеріалах наукових конференцій, опублікованих в Україні). З них 4 статті опубліковано у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних рекомендованих МОН України: 1 стаття у виданні індексованому в Scopus, 1 – Web of Science, 2 – Index Copernicus. Сердюк І.О. має свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір (одноосібну монографію).

Загальний індекс цитування публікацій Сердюка І.О. складає 50 (за даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar), h-індекс = 4.



Ректор

Автор

М. І. Степаненко

І. О. Сердюк